

BİLGİSAYAR DONANIM ELEMANI
SEVİYE 5
(KURULUM VE BAKIM ELEMANI)

SINAV HAZIRLIK REHBERİ

Tübider VOC Test Mesleki Sınav ve Belgelendirme Merkezi

ÖZET

Bu sınav kılavuzu, 5. Seviye Bilgisayar Donanım Elemanı (Kurulum ve Bakım Elemanı) sınavına katılacak adayın ölçme-değerlendirme ve belgelendirilme sürecinde sorumlu olduğu içeriği göstermek amacıyla hazırlanmıştır. Bilgisayar Donanım Elemanı Seviye 5 Ulusal Yeterliliği, hazırlanan bu içeriğe kaynak teşkil etmektedir.

Adayın bu sınavda sorumlu olduğu Yeterlilik Birimleri aşağıda listelenmiştir.

- A1: İSG, Kalite, İş Organizasyonu ve Mesleki Gelişim
- A2 : Bilgisayar Donanım ve Yazılım Temelleri
- A3 : Bilgisayar Montajı ve Yapılandırma
- B2 : Bilgisayar Bakımı, Arıza Tespiti ve Temel Sorun Giderme

MESLEK TANIMI

Bilgisayar Donanım Elemanı (Seviye 5), İSG, çevre koruma, kalite kural ve yöntemleri çerçevesinde; yetkisi dâhilinde ve tanımlanmış görev talimatlarına göre; bilgisayar sistemleri ve çevre birimlerinin montaj üretiminin yapıldığı ve/veya kullanıldığı sektörlerde; bilgisayar sistemleri ve çevre birimlerinin montajını yapan, bu bilgisayarların işletim sistemlerini kuran ve yapılandıran, parçalarını değiştiren, arızasını tespit eden, tespit edilen arızasını gideren ve bu amaçla tamiratını gerçekleştiren, bakımını yapan, teknik destek veren, küçük ölçekli ağ kurulumunu yapan, görevleriyle ilgili kullanıcı ilişkilerini ve mesleki gelişim çalışmalarını yürüten nitelikli meslek elemanıdır.

Meslek elemanının, yaptığı işlemlerde, teknik dokümantasyona uygun olarak, bilgisayar sistemleri ve çevre birimlerinin kurulması ve yapılandırılması, meydana gelebilecek arızaların belirlenmesi, nedenlerinin bulunarak giderilmesi, elektronik olarak tamiratının yapılması, istenilen şekilde çalışmasının sağlanması ve bu işlemleri yerine getirebilecek düzeyde elektrik, elektronik ve bilgisayar donanımı bilgisine sahip olması esastır.

İşlemler sırasında, bilgisayar donanım birimleri üzerinde, bunların özelliklerine uygun ölçme, ayarlama ve programlama işlemlerinin yapılmasının yanı sıra, devre şemalarının okunması ve elektronik bağlantılarının yapılması elemanın mesleki yetkinliğini gerektirir.

İş süreçlerinde varsa kendisine bağlı ekip veya astlarını, verilen iş emirlerine göre planlar, yönlendirir, denetler ve gerektiğinde de işlemleri bizzat yürütür.

İşlemlerin yapılmasında iş talimatlarına uygun çalışır ve sorumluluk alanı dışında kalan arızaları ve hataları ilgili kişilere bildirir. İşlemleri tamamlanan donanım birimleri veya sistemlerin teknik talimatlarında belirtilen özelliklere sahip olması, çalışılan yerin ve kullanılan araç-gereçlerin bakım ve temizliğinin yapılması, iş akışının aksamadan devamının sağlanması ve bu işlemlerin yapıldığı sahada çalışılan diğer kişilerin emniyetinin sağlanması, bu elemanın sorumlulukları arasında yer alır.

12UY0045-5/A2 BİLGİSAYAR DONANIM VE YAZILIM TEMELLERİ YETERLİLİK BİRİMİ

Öğrenme Çıktısı 1: Bilgisayarın çalışma mantığını açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 1.1. Bilgisayar türlerine ait sınıflandırmaları açıklar.
- 1.2. Bilgisayarın çalışma ve veri işleme süreçlerini açıklar.
- 1.3. Bilgisayar bileşenlerine ait farklı temel sınıflandırmaları açıklar.
- 1.4. Bir bilgisayar sisteminde yazılım ve donanım katmanlarını açıklar.
- 1.5. Yazılımların, bilgisayar sisteminde çalışma mantığını açıklar.
- 1.6. Yazılımlara ait temel sınıflandırmaları açıklar.
- 1.7. Bir bilgisayar sistemindeki analog veya dijital işaretlerin niteliklerini tanımlar.
- 1.8. İkili sayı sistemi üzerinde yapılacak temel işlemleri açıklar.
- 1.9. Bir bilgisayar sisteminde donanımların hangi gerilimlerle çalıştığını açıklar.

Öğrenme Çıktısı 2: Temel bilgisayar kullanımını açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 2.1. İşletim sistemlerinin işlevlerini açıklar.
- 2.2. İşletim sistemlerine ait sınıflandırmaları ve temel özelliklerini açıklar.
- 2.3. Yaygın kullanılan işletim sistemlerinin temel kullanımını açıklar.
- 2.4. Açık kaynak kodlu işletim sistemlerinin kullanımında öne çıkan özellikleri sıralar.
- 2.5. Uygulama yazılımlarının işletim sistemine nasıl kurulacağını ve yapılandırılacağını açıklar.
- 2.6. Bilgisayar sistemlerinde yaygın kullanılan yazılım paketlerini ve temel işlevlerini sıralar.
- 2.7. Kelime işlemci, hesap tablosu ve sunu yazılımlarının türlerini ve temel kullanımını açıklar.
- 2.8. Web tarayıcı yazılımların türlerini ve temel kullanımını açıklar.
- 2.9. Elektronik posta ve anlık mesajlaşma yazılımlarının türlerini ve temel kullanımını açıklar.
- 2.10. İnternet kullanımının temellerini açıklar.

Öğrenme Çıktısı 3: Bilgisayar kasası, soğutma ve enerji donanımlarının çalışma esaslarını açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 3.1. Farklı bilgisayar sistemlerinde kullanılan kasa türlerini tanımlar.
- 3.2. Bilgisayar şekil faktörü ve kasa ilişkisini açıklar.
- 3.3. Havalandırma ve soğutma için kullanılan malzeme ve donanımların çalışma esaslarını açıklar.
- 3.4. Kasa içi hava akımının sağlanması için dikkat edilecek hususları sıralar.
- 3.5. Elektrikğin özelliklerini ve ölçüm türlerini açıklar.
- 3.6. Akım, gerilim, direnç ve güç terimlerini açıklar.
- 3.7. Bilgisayar güç kaynaklarının özelliklerini ve bağlantılarını açıklar.
- 3.8. Güç kaynakları ve bataryaların kullanımı sırasında dikkat edilmesi gereken hususları listeler.
- 3.9. Kesintisiz güç kaynaklarının özelliklerini ve kullanımı açıklar.
- 3.10. Hız aşırıtma işlemlerindeki özel soğutma yöntemlerini ve alınması gereken diğer önlemleri açıklar.

Öğrenme Çıktısı 4: Anakartın çalışma esaslarını açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 4.1. Anakartın işlevlerini ve PCB katmanlarını açıklar.
- 4.2. Anakart şekil faktörlerini açıklar.
- 4.3. Anakart üzerindeki yuvaların türlerini ve çalışma esaslarını açıklar.
- 4.4. Yonga setlerinin türlerini ve çalışma esaslarını açıklar.

- 4.5. Veri yolu türlerini ve çalışma esaslarını açıklar.
- 4.6. BIOS türlerini ve çalışma esaslarını açıklar.
- 4.7. Genişleme yuvalarının türlerini ve çalışma esaslarını açıklar.
- 4.8. Girdi / çıktı arabirimlerinin türlerini ve çalışma esaslarını açıklar.
- 4.9. Bir anakartın üzerindeki bölümlerin iç çalışma mantığını açıklar.
- 4.10. Bir anakartın üzerindeki temel gerilimleri ve elektronik sinyalleri sıralar.

Öğrenme Çıktısı 5: Merkezi işlem ve hafıza birimlerinin çalışma esaslarını açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 5.1. Temel sayısal elektronik kavramlarını açıklar.
- 5.2. İkili sayı sistemini ve temel işlemleri açıklar.
- 5.3. Merkezi işlem biriminin yapısını ve çalışma esaslarını açıklar.
- 5.4. Bir aritmetik mantık biriminin ikili düzende nasıl işlem yaptığını açıklar.
- 5.5. İşlemcinin makine dilinde çalışma prensiplerini açıklar.
- 5.6. İşlemcilerde ait farklı sınıflandırma ve performans göstergelerini açıklar.
- 5.7. Güncel işlemci üreticilerini, işlemci aileleri ve modelleri ile birlikte listeler.
- 5.8. Hafıza türlerini ve çalışma esaslarını açıklar.
- 5.9. Bilgisayar hafıza birimlerinin türlerini ve temel özelliklerini açıklar.
- 5.10. Bilgisayar hafıza birimlerine ait farklı performans göstergelerini açıklar.

Öğrenme Çıktısı 6: Depolama donanımlarının çalışma esaslarını açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 6.1. Sabit disklerin yapısını ve çalışma mantığını açıklar.
- 6.2. Depolama donanımlarının iletişim standartlarını açıklar.
- 6.3. Sabit disk türlerini ve temel özelliklerini açıklar.
- 6.4. Sabit disklere ait farklı yapılandırma türleri ve performans göstergelerini açıklar.
- 6.5. Optik sürücü türleri, depolama standartları ve çalışma esaslarını açıklar.
- 6.6. Flash depolama birimlerinin türlerini ve temel özelliklerini açıklar.
- 6.7. İşletim sistemleri tarafından kullanılan veri depolama standartlarını sıralar.
- 6.8. Farklı işletim sistemlerinde depolama aygıtları yönetimini açıklar.
- 6.9. Sabit disklerde veri düzeltme ve kurtarma prensiplerini açıklar.

Öğrenme Çıktısı 7: Görüntü donanımlarının çalışma esaslarını açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 7.1. Bilgisayar grafiğinin temel özelliklerini açıklar.
- 7.2. Ekran kartlarının yapısını ve çalışma esaslarını açıklar.
- 7.3. Ekran kartlarına ait farklı sınıflandırma ve performans göstergelerini açıklar.
- 7.4. Bilgisayar ekranlarının türlerini ve çalışma prensiplerini açıklar.
- 7.5. Görüntü aktarımında kullanılan bağlayıcı, kablo ve dönüştürücü türlerini açıklar.
- 7.6. LCD ekranlarda kullanılan görüntü işleme teknolojisini açıklar.
- 7.7. Projeksiyon cihazlarının çalışma prensiplerini açıklar.
- 7.8. 3 boyutlu grafiklerin temel özelliklerini ve çalışma prensiplerini açıklar.

Öğrenme Çıktısı 8: Bilgisayar çevre birimlerin çalışma esaslarını açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 8.1. Temel kullanıcı girdi donanımlarının türlerini ve çalışma prensiplerini açıklar.
- 8.2. Yazıcı türlerini ve çalışma prensiplerini açıklar.
- 8.3. Tarayıcı türlerini ve çalışma prensiplerini açıklar.
- 8.4. Hoparlör, mikrofon ve ses kartlarının çalışma prensiplerini açıklar.
- 8.5. Paralel ve seri giriş çıkış teknolojilerinin çalışma prensiplerini açıklar.
- 8.6. USB iletişim teknolojisinin çalışma prensiplerini açıklar.
- 8.7. IEEE1394 iletişim teknolojisinin çalışma prensiplerini açıklar.
- 8.8. Dijital el ve web kameralarının temel özelliklerini açıklar.
- 8.9. Bilgisayar çevre birimlerinin blok diyagramları üzerinde ana bölümlerinin fonksiyonlarını açıklar.

Öğrenme Çıktısı 9: Taşınabilir bilgisayar türlerini ve çalışma esaslarını açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 9.1. Taşınabilir bilgisayarlara ait sınıflandırmaları ve temel özelliklerini açıklar.
- 9.2. Güç adaptörlerinin çalışma esaslarını ve besleme gerilimleri değerlerini açıklar.
- 9.3. Batarya türlerini ve özelliklerini açıklar.
- 9.4. İşlemcilerin taşınabilir bilgisayarlar için farklılaşan tür ve özelliklerini listeler.
- 9.5. Hafıza birimlerinin taşınabilir bilgisayarlar için farklılaşan tür ve özelliklerini listeler.
- 9.6. Sabit disklerin taşınabilir bilgisayarlar için farklılaşan tür ve özelliklerini listeler.
- 9.7. Taşınabilir bilgisayarlarda kullanılabilen genişleme yeteneklerini ve aygıtlarını açıklar.
- 9.8. Entegre görüntü birimlerinin taşınabilir bilgisayarlar için farklılaşan tür ve özelliklerini listeler.
- 9.9. Taşınabilir bilgisayarların girdi birimlerini listeleyerek özelliklerini açıklar.
- 9.10. Taşınabilir bilgisayarların dâhili olarak sunduğu işlevlerle ilgili donanımların taşınabilir bilgisayarlar için farklılaşan tür ve özelliklerini listeler.

Öğrenme Çıktısı 10: Ağ ve iletişim donanımlarının çalışma esaslarını açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 10.1. Bilgisayar ağlarının temel özelliklerini ve katmanlarını açıklar.
- 10.2. Ağ bağlantı donanımlarının türlerini ve çalışma prensiplerini açıklar.
- 10.3. Aktif ağ donanımlarının türlerini ve temel özelliklerini açıklar.
- 10.4. Ağ kablolarının türlerini ve temel özelliklerini açıklar.
- 10.5. Kablolu ve kablosuz ağ iletişim standartlarını açıklar.
- 10.6. İnternet erişim yöntemlerini ve cihazlarının özelliklerini açıklar.
- 10.7. İnternet ve intranet web sitelerinin temel özelliklerini açıklar.
- 10.8. İnternet protokollerini ve kullanıldığı yerleri açıklar.
- 10.9. İletişim güvenliği temel prensiplerini açıklar.

Eğitim İçeriği:

Bilgisayar Çalışma Mantığı

Bilgisayar Tarihi ve Güncel Teknolojik Özellikleri

Bilgisayar Okur Yazarlığı

Ofis Yazılımları

Bilgisayar Şekil Faktörleri ve Sistem Kasaları

Temel Elektrik Bilgisi ve Bilgisayar Güç Kaynakları

Bilgisayar Dâhili Bileşenleri (Anakart, İşlemci, Bellek) ve Çalışma Prensipleri

BIOS ve CMOS Ayarları

Bilgisayar Görüntü Teknolojisi ve Donanımları

Giriş Çıkış Birimleri ve Genişleme Yuvaları

Bilgisayar Ses Sistemleri ve Donanımları

Depolama Teknolojileri ve Donanımları

Harici Bilgisayar Bileşenleri (Çevre Birimleri)

Taşınabilir Bilgisayarlar

Kısmen Monte Edilmiş ve Özelleştirilmiş Bilgisayar Sistemleri

İşletim Sistemleri

Bilgisayar Ağları ve İnternet

Bilgisayar Veri Güvenliği

12UY0045-5/A3 BİLGİSAYAR MONTAJI VE YAPILANDIRMA YETERLİLİK BİRİMİ

Öğrenme Çıktısı 1: Montaj öncesi yapılması gereken hazırlıkları açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 1.1. Gerekli malzemeleri temin etmek için izlenmesi gereken yolları açıklar.
- 1.2. Malzemeleri teslim alırken dikkat edilmesi gereken hususları listeler.
- 1.3. Montajı yapılacak bileşenlerin uyumluluğunu nasıl kontrol edileceğini açıklar.
- 1.4. Alınması gereken anti-statik koruma önlemlerini açıklar.

Öğrenme Çıktısı 2: Masaüstü/sunucu bilgisayar sistem kasasının montaj adımlarını açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 2.1. Birbirine monte edilmesi gereken ana bileşenlerin montajında dikkat edilmesi gereken hususları açıklar.
- 2.2. Sistem kasasının dâhili bileşenlerin montajı için nasıl hazır hale getirileceğini açıklar.
- 2.3. Bileşenlerin kasa içerisine montajında öncelik sıralarını ve dikkat edilecek hususları açıklar.
- 2.4. Bileşenlerin kasa içerisine nasıl monte edileceğini açıklar.
- 2.5. Bileşenler üzerinde yapılması gereken fiziksel ayarlamaları açıklar.
- 2.6. RAID donanımlarının montajında dikkat edilmesi gereken hususları açıklar.
- 2.7. Bileşenler üzerine yapılması gereken güç ve veri kablo bağlantılarını listeler.
- 2.8. Özel soğutma sistemlerinin montajında dikkat edilecek hususları sıralar.
- 2.9. Sistem kasasının kapaklarını kapatmadan önce yapılması gereken kontrolleri listeler.

Öğrenme Çıktısı 3: Kısmen monte edilmiş bilgisayar sistemlerinin montaj adımlarını açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 3.1. Kısmen monte edilmiş bilgisayar türlerini sıralar.
- 3.2. Farklı tür bilgisayarda bileşenlerin sistem kasasının hangi bölümlerine monte edileceğini açıklar.
- 3.3. Sistem kasasının dâhili bileşenlerin montajı için hazır hale nasıl getirileceğini açıklar.
- 3.4. Bileşenlerin kasa içerisine nasıl monte edileceğini açıklar.
- 3.5. Varsa dâhili görüntü birimlerinin kasa içerisine nasıl monte edileceğini açıklar.
- 3.6. Sistem kasasının kapaklarını kapatmadan önce yapılması gereken kontrolleri listeler.
- 3.7. Dâhili bataryası bulunan sistemlerde batarya montajı ile ilgili dikkat edilmesi gereken noktaları tanımlar.

Öğrenme Çıktısı 4: Bilgisayar sisteminin ilk çalıştırması yapılırken uygulanacak adımları açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 4.1. Sistemi çalıştırmadan önce bağlantılarının yapılması gereken çevre birimlerinin hangileri olduğunu listeler.
- 4.2. Sistemden alınan kontrol ve uyarı sesleri ile gösterge ışıklarının anlamlarını açıklar.
- 4.3. Montaj hatasına işaret eden bir ikaz sesi söz konusu ise yapılacak işlemleri sıralar.
- 4.4. Bilgisayar sistemi çalışmıyor ise arıza tespiti ve onarım işlemleri için uygulanacak işlemleri sıralar.
- 4.5. BIOS yazılımının yeni sürüme nasıl yükleneceğini açıklar.
- 4.6. BIOS yönetim yazılımlarının kullanımını ve CMOS ayarlarının nasıl değiştirileceğini açıklar.
- 4.7. BIOS yazılımında kontrol etmesi gereken ayarları ve donanım göstergelerini açıklar.
- 4.8. RAID disk yapılandırmasının nasıl yapılacağını açıklar.
- 4.9. Bileşenlerin firmware güncellemesinin nasıl yapılacağını açıklar.
- 4.10. Overclock yapılandırmalarında dikkat edilmesi gereken hususları açıklar.

Öğrenme Çıktısı 5: İşletim sistemi kurulumunun nasıl yapılacağını açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 5.1. İşletim sistemi kurulumundan önce yapılması gereken kontrolleri sıralar.
- 5.2. Bilgisayarda bir sistem yüklemesi veya kullanıcı verileri söz konusu olduğunda yapılacak işlemleri açıklar.
- 5.3. Farklı önyükleme aygıtlarından işletim sistemi kurulumlarının nasıl başlatılabileceğini açıklar.
- 5.4. Farklı işletim sistemlerinin kurulum yazılımlarında dikkat edilmesi gereken hususları açıklar.
- 5.5. İşletim sisteminde ilk kullanıcı oturumu açıldığı zaman yapılması gereken kontrolleri sıralar.
- 5.6. İşletim sistemi tarafından tanınmayan donanım birimleri için yapılması gereken işlemleri sıralar.
- 5.7. İşletim sistemi kurulumu sonrasında yapılması gereken yükleme ve yapılandırmaları açıklar.
- 5.8. İşletim sistemi kurulumu sonrasında yapılması gereken test ve incelemeleri açıklar.
- 5.9. Farklı işletim sistemlerinde yedekleme türlerini ve nasıl uygulanacağını açıklar.

Öğrenme Çıktısı 6: Bilgisayar montajı ve işletim sistemi kurulumu yapar.

Başarım Ölçütleri:

- 6.1. Montajı yapılacak sistem türüne göre gerekli hazırlık işlemlerini yapar.
- 6.2. Bileşenleri montaj işlemine hazır hale getirir.
- 6.3. Bileşenleri sistem kasası içerisinde uygun bölümlere monte eder.
- 6.4. Varsa bileşenlerin üzerinde yapılacak fiziksel ayarlamaları gerçekleştirir.
- 6.5. Bileşenler üzerine yapılması gereken güç ve veri kablo bağlantılarını yapar.
- 6.6. Bilgisayar sistemine enerji vererek ilk çalıştırmasını ve BIOS kontrollerini yapar.
- 6.7. İşletim sistemi kurulumunu yapar.
- 6.8. İşletim sistemi kurulumu sonrasında yapılması gereken test ve incelemeleri gerçekleştirir.

Eğitim İçeriği:

Masaüstü Bilgisayar Sistem Kasasının Montajı
Kısmen Monte Edilmiş Bilgisayar Sisteminin Montajı
Taşınabilir Bilgisayar Montajı
Sistemin İlk Çalıştırılması
BIOS ve Firmware Yazılım Güncellemeleri
İşletim Sisteminin Kurulumu ve Yapılandırması
RAID ve SCSI Disk Yapılandırmaları
Hız Aşırtma İşlemleri ve Özel Soğutma Sistemleri
Performans Arttırıcı İşlemler ve İnce Ayar Teknikleri

12UY0045-4/B2 BİLGİSAYAR BAKIMI, ARIZA TESPİTİ VE TEMEL SORUN GİDERME YETERLİLİK BİRİMİ

Öğrenme Çıktısı 1: Bilgisayarın yazılımsal bakım işlemlerini açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 1.1. Güvenlik yazılımları ile sistem güvenliğini nasıl sağlayacağını açıklar.
- 1.2. Sabit disk performansının nasıl artırılacağını açıklar.
- 1.3. Sistemden gereksiz dosya, yazılım ve servisleri nasıl temizleyeceğini açıklar.
- 1.4. BIOS yazılımını yeni sürüme güncellenmesi gerektiren durumları açıklar.
- 1.5. İşletim sistemi ve yazılım güncellemelerinde dikkat edilmesi gereken durumları açıklar.

Öğrenme Çıktısı 2: Bilgisayarın donanımsal bakım işlemlerini açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 2.1. Bilgisayar ve çevre birimlerinin fiziksel konumlarının nasıl ayarlanması gerektiğini açıklar.
- 2.2. Bilgisayar sisteminin elektrik şebekesine bağlanmasında dikkat edilmesi gereken hususları açıklar.
- 2.3. Bilgisayar donanımlarının temizlik işlemlerinde kullanılacak malzeme ve araçları listeler.
- 2.4. Bilgisayar kasasının içinin temizlenmesinde dikkat edilmesi gereken hususları açıklar.
- 2.5. Taşınabilir bilgisayarların temizlenmesinde dikkat edilmesi gereken hususları açıklar.
- 2.6. Taşınabilir bilgisayarlarda ısı problemlerine karşı dikkat edilmesi gereken hususları açıklar.
- 2.7. Çevre birimlerinin ve harici ünitelerin temizlenmesinde dikkat edilmesi gereken hususları açıklar.
- 2.8. Mekanik girdi donanımlarının temizlik işlemlerinin nasıl yapılacağını açıklar.
- 2.9. Performans artırıcı donanım değişikliklerine karar verilirken dikkat edilecek hususları açıklar.
- 2.10. Taşınabilir cihaz bataryalarının şarj ve saklama koşullarında dikkat edilecek hususları açıklar.

Öğrenme Çıktısı 3: Bilgisayar donanımlarının yenileri ile nasıl değiştirileceğini açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 3.1. Bileşen değişimi öncesinde yapılması gereken hazırlık işlemlerini açıklar.
- 3.2. Bileşenlerin türlerine göre sistemden ayrılması sırasında dikkat edilmesi gereken hususları açıklar.
- 3.3. Yeni bileşenin sisteme eklenmesi sırasında dikkat edilmesi gereken hususları açıklar.
- 3.4. Yeni bileşen için gerekli olan yapılandırma ve yükleme işlemlerini açıklar.
- 3.5. Bileşen değişiminin sonucunu nasıl test edeceğini açıklar.
- 3.6. Eski bileşenlerin nasıl değerlendirileceğini açıklar.

Öğrenme Çıktısı 4: Bilgisayar donanımlarını yenileri ile değiştirir.

Başarım Ölçütleri:

- 4.1. Parça değişimi uygulanacak sistem türüne göre gerekli hazırlık işlemlerini yapar.
- 4.2. Bileşenleri montaj işlemine hazır hale getirir.
- 4.3. Eski bileşenleri türlerine uygun biçimde sistem kasasından ayırır.
- 4.4. Yeni bileşenleri türlerine uygun biçimde sistem kasasına monte eder.
- 4.5. Varsa bileşenlerin üzerinde yapılacak fiziksel ayarlamaları gerçekleştirir.
- 4.6. Bileşenlerin üzerine yapılması gereken güç ve veri kablo bağlantılarını yapar.
- 4.7. Bileşen değişiminin sonucunu test eder.

Öğrenme Çıktısı 5: Bilgisayar sistemindeki bir arızanın kaynağını nasıl tespit edeceğini açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 5.1. Arıza hakkında nasıl bilgi toplayacağını açıklar.
- 5.2. Arıza hakkında topladığı bilgileri nasıl değerlendireceğini açıklar.
- 5.3. Sistemde yapması gereken fiziksel kontrolleri sıralar.
- 5.4. Fiziksel kontroller yapılırken dikkat edilmesi gereken hususları açıklar.
- 5.5. Olası BIOS sorunlarını nasıl kontrol edeceğini açıklar.
- 5.6. BIOS yazılımında kontrol edilmesi gereken kritik ayar ve göstergeleri listeler.
- 5.7. Donanım sürücülerine ile ilgili arıza tespitine yönelik yapılacak incelemeleri açıklar.
- 5.8. İşletim sistemi ile ilgili sorunların tespitine yönelik yapılacak incelemeleri açıklar.
- 5.9. İşletim sistemi veya özel yazılımlar üzerinden arıza tespitine yönelik yapılacak yazılımsal testleri açıklar.

Öğrenme Çıktısı 6: Bilgisayar sisteminde arıza kaynağını tespit için gerekli işlemleri uygular.

Başarım Ölçütleri:

- 6.1. Arıza tespiti yapılacak sistem türüne göre gerekli hazırlık işlemlerini yapar.
- 6.2. Arıza hakkında sistem üzerinden ve sistem kullanıcılarından bilgi toplar.
- 6.3. Sistem üzerinde yapılması gereken fiziksel kontrolleri gerçekleştirir.
- 6.4. BIOS üzerinden yapılması gereken kontrolleri gerçekleştirir.
- 6.5. İşletim sistemi üzerinden yapılması gereken kontrolleri gerçekleştirir.
- 6.6. İşletim sistemi veya özel yazılımlar üzerinden arıza tespitine yönelik yazılımsal testleri uygular.

Öğrenme Çıktısı 7: Yazılımsal sorunları nasıl gidereceğini açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 7.1. BIOS ile ilgili yazılımsal sorunlarını nasıl gidereceğini açıklar.
- 7.2. Sürücü sorunlarını nasıl gidereceğini açıklar.
- 7.3. İşletim sistemi ve sistem üzerindeki diğer yazılımlardan kaynaklanan sorunları nasıl gidereceğini açıklar.
- 7.4. İşletim sisteminin tamamen yeniden yüklenmesi gereken durumları sıralar.
- 7.5. İşletim sisteminin tamamen yeniden yüklenmesi gerektiğinde dikkat edilecek hususları açıklar.

Öğrenme Çıktısı 8: Basit bileşen sorunlarını nasıl gidereceğini açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 8.1. Kablo, bağlayıcı veya dâhili bileşen bağlantı sorunlarını nasıl gidereceğini açıklar.
- 8.2. BIOS ile ilgili fiziksel veya enerji kaynaklı sorunları nasıl gidereceğini açıklar.
- 8.3. Sistemin şebekeden bölgesel koşullara uygun şekilde enerji alıp almadığını nasıl kontrol edeceğini açıklar.
- 8.4. Taşınabilir bilgisayar bataryalarının teknolojik ömrünün nasıl kontrol edileceğini açıklar.
- 8.5. Taşınabilir bilgisayar güç adaptörlerinin gerekli enerji beslemesini sağlayıp sağlamadığını nasıl kontrol edeceğini açıklar.
- 8.6. Olumsuz fiziksel faktörlerden kaynaklanan veya fiziksel hasar sonucu oluşan sorunların nasıl giderileceğini açıklar.

Eğitim İçeriği:

- Yazılımsal Bakım ve Onarım Faaliyetleri
- Donanımsal Bakım ve Onarım Faaliyetleri
- Yazılımsal Temel Sorun Tespit Etme ve Giderme
- Donanımsal Temel Sorun Tespit Etme ve Giderme

12UY0045-5/A1 İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ, KALİTE, İŞ ORGANİZASYONU VE MESLEKİ GELİŞİM YETERLİLİK BİRİMİ

Öğrenme Çıktısı 1: İSG önlemlerini açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 1.1. İşlemler sırasında karşılaşılabilecek olası İSG tehlike ve risklerini açıklar.
- 1.2. Risk ve tehlike durumlarına karşı alınması gereken önlemleri açıklar.
- 1.3. Çalışanların uyması gereken İSG önlemlerini açıklar.
- 1.4. Önlenemeyen risklerden korunmak için kullanılması gereken kişisel koruyucu donanımları listeler.
- 1.5. Onarım süreçlerinde kullanacağı kimyasal ve yanıcı / parlayıcı malzemeleri nasıl güvenli biçimde kullanacağını açıklar.
- 1.6. İSG koruma ve müdahale araçlarını listeler.
- 1.7. Çalışma alanı ile ilgili uyulması gereken İSG önlemlerini açıklar.
- 1.8. Çalışma alanı ile ilgili uyarı işaret ve levhalarının anlamlarını ifade eder.
- 1.9. Elektrik ile ilgili temel güvenlik önlemlerini listeler.
- 1.10. Statik elektrik risklerine karşı nasıl topraklama yapılacağını açıklar.
- 1.11. Acil durumlarda uygulanacak acil durum önlemlerini açıklar.

Öğrenme Çıktısı 2: Çevre koruma önlemlerini açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 2.1. İşlemler ile ilgili çevresel tehlikeleri tanımlar.
- 2.2. Risk ve tehlike durumlarına karşı alınması gereken önlemleri açıklar.
- 2.3. Çevre koruma önlemlerinin nasıl uygulanacağını açıklar.
- 2.4. İşletme kaynaklarının nasıl verimli kullanılacağını açıklar.

Öğrenme Çıktısı 3: Kalite uygulamalarını tanımlar.

Başarım Ölçütleri:

- 3.1. Yapılan çalışmaların kalite ve standartlara uygunluk denetimlerinin nasıl yapılacağını açıklar.
- 3.2. Süreçlerin iyileştirilmesi, saptanan hata ve arızaların tekrarlanmaması için yapılması gerekenleri listeler.

Öğrenme Çıktısı 4: İş organizasyonunu nasıl yapacağını açıklar.

Başarım Ölçütleri:

- 4.1. İş emirlerini nasıl değerlendireceğini açıklar.
- 4.2. İş planlaması yaparken dikkat edilmesi gereken noktaları sıralar.
- 4.3. Sorumluluğundaki personelleri nasıl yönlendireceğini açıklar.
- 4.4. Faaliyetler için gerekli olacak araç ve donanımları nasıl tespit edeceğini açıklar.
- 4.5. Faaliyetler için gerekli olacak araç ve donanımları nasıl temin edeceğini açıklar.
- 4.6. Çalışılacak alanı, işe uygun şekilde, nasıl düzenlenmesi gerektiğini açıklar.
- 4.7. İş süreçlerinde diğer meslek elemanları ile koordineli olarak yapması gereken işlemleri tanımlar.
- 4.8. Yapılan çalışmalar ile ilgili olarak doldurulması gereken form, kayıt ve raporlamaları sıralar.
- 4.9. Dijital arşivlemenin nasıl yapılacağını açıklar.

Öğrenme Çıktısı 5: Mesleki gelişim için gerçekleştirmesi gereken faaliyetleri tanımlar.

Başarım Ölçütleri:

- 5.1. Eğitim ihtiyaçlarını nasıl giderebileceğini açıklar.
- 5.2. Mesleği ile ilgili yenilikleri nasıl takip edeceğini açıklar.
- 5.3. Bilgi ve deneyimlerini birlikte çalıştığı kişilere nasıl aktarabileceğini açıklar.

Eğitim İçeriği:

İş Sağlığı ve Güvenliği
BT Teknisyenliği ve Çalışma Güvenliği Temelleri
Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı
Temel Çalışma Mevzuatı
Temel Çevre Mevzuatı
Çevre Koruma Önlemleri
Uygun Güvenlik ve Çevresel Prosedürler
Kimyasal ve Yanıcı/Parlayıcı Malzemelerle Çalışma Kuralları
Çalışma Alanının Hazırlanması
Çalışma Alanının Düzenlenmesi
İş Planlaması
Ekip Çalışması / Görev Dağılımı Yönetimi
İşletme Kaynaklarının Verimliliğini Sağlama
Kalite Yönetim Sistemi
Kayıt, Raporlama ve Arşivleme Faaliyetleri
Diğer Meslek Elemanları ile Koordinasyon

TERİMLER, SİMGELER VE KISALTMALAR

AĞ BAĞLANTISI: Birbirine kablolu veya kablosuz olarak ve bir iletişim protokolü ile bağlanmış sunucu, yazıcı, kişisel bilgisayar, modem gibi birçok haberleşme donanımının ve çevre birimlerinin dosya paylaşımı, haberleşme, ortak uygulama programları ve veri bankalarını kullanma amacı ile oluşturdukları bağlantı sistemini,

AKIM: Bir iletkenin uçları arasındaki potansiyel farkından dolayı elektrik yüklerinin belli bir yönde akışını, yer değiştirmesini,

ANAKART: Üzerine işlemci, hafıza birimleri ve diğer genişleme kartları takılan, bir bilgisayar sisteminin temel işlevleri için tüm iç bağlantıların ve çevre birimlerinin giriş çıkış işlemlerinin üzerinde yapıldığı temel elektronik kartı,

BAKIM: İlgili makine, donanım, alet ya da sistemlerin aşınmış, periyodik olarak değişmesi gereken veya ömrü biten parçalarının değiştirilmesini, temizlik türü işlemlerin gerçekleştirilmesini ve ayarlarının teknik talimatlara ve kullanım kılavuzlarına göre yapılmasını kapsayan çalışmaları,

BIOS (BASIC INPUT-OUTPUT SYSTEM): Temel giriş-çıkış sistemi; bir bilgisayarın çalışması için, anakart özelliklerini yönetebilmek, kullanabilmek, temel donanım testlerini yapmak, diğer donanımlar arasında bir veri giriş çıkış işlemi oluşturabilmek için, elektrik sinyalleri ile yazılıp silinebilen bellek üzerine yazılmış yazılımı,

BAREBONE: Üzerinde genelde anakart, ekran kartı ve güç kaynağı bulunan, üzerinde girdi-çıkış aygıtı bulunmayan kısmen monte edilmiş bir bilgisayar türünü,

CBT/IBT (COMPUTER BASED TEST / INTERNET BASED TEST): Bilgisayar veya internet tabanlı olarak uygulanan sınavları,

CMOS (COMPLIMENTARY METAL OXIDE SEMICONDUCTOR): Tamamlayıcı metal oksit yarı iletken; BIOS ayarlarını kaydeden ve bilgilerin silinmemesi için daimi olarak bir batarya sistemi ile beslenen bir bellek çeşidini,

ÇEVRE BİRİMİ: Giriş - çıkış birimleri veya iletişim birimleri gibi bilgisayar sistemi ile birlikte kullanılan donanımı,

DÂHİLİ BİLEŞEN: Anakart, işlemci, fan, ekran kartı, hafıza birimi, DVD veya sabit disk gibi bir bilgisayarın kasası içindeki herhangi bir iç birimi,

DC GERİLİM: Zamanla değişmeyen doğrusal gerilimi,

DEVRE ŞEMASI: Elektrik veya elektronik donanımların birbirleri ile olan bağlantılarını gösteren çizimi,

DİSK BİRLEŞTİRME YAZILIMI: Sabit disk üzerinde dağınık halde bulunan dosya parçalarını yan yana getirerek birleştiren ve disk performansını arttıran programı,

DİSK TEMİZLEME YAZILIMI: Sabit diskte yer açmak için, bilgisayarda bulunan ve artık gerekli olmadığına karar verilen geçici dosyaları bulan ve kaldıran programı,

DONANIM: Bilgisayar veya çevre birimlerinin elektronik, elektromekanik ve mekanik aksamını,

ELEKTROMEKANİK: Elektrikli unsurlar ile çalışması sağlanan ve kumanda edilen mekanik sistemleri,

FİZİKSEL ATLAMA ANAHTARI: Elektronik devrelerde esneklik sağlamak için iki ya da daha fazla telin kullanıcı isteği doğrultusunda birbirlerine temas edip etmemesini sağlayan parçayı,

GENİŞLEME KARTLARI: Anakart üzerine takılarak, bilgisayarın dış dünya ile bağlantısını veya iç dünyada özelliklerini artırmayı hedefleyen ilave donanım kartlarına genel olarak verilen ismi,

GERİLİM: Bir iletkenin uçları arasındaki potansiyel farkı, voltajı,

HARİCİ BİLEŞEN: Monitör, modem, yazıcı, tarayıcı, USB bellek, harici depolama, web kamera, mikrofon, kulaklık, klavye, fare, oyun kumandası, dijital kamera vb. bilgisayar sistemi kasası dışında olan ve bilgisayarla birlikte kullanılan birimleri,

ISCO: Uluslararası standart meslek sınıflamasını,

İSG: İş sağlığı ve güvenliğini,

İŞLETİM SİSTEMİ: Bilgisayar donanımının doğrudan denetimi ve yönetiminden, temel sistem işlemlerinden, dosya yönetiminden ve uygulama programlarını çalıştırmaktan sorumlu olan sistem yazılımını,

KALİBRASYON: Belirlenmiş koşullar altında, doğruluğu bilinen bir ölçüm standardını veya sistemini kullanarak diğer ölçüm ve test aletinin doğruluğunun ölçülmesi, sapmaların belirlenmesi ve doküman haline getirilmesi için kullanılan ölçümler dizisini,

KISMEN MONTE EDİLMİŞ BİLGİSAYAR: Özel yapıdaki bir bilgisayar kasası üzerinde, anakart, güç kaynağı ve bazen de görüntü birimleri monte edilmiş durumda satılan, işlemci, bellek ve depolama gibi birimlerin sonradan ilave edildiği dizüstü, barebone vb. bilgisayar sistemlerini,

KİŞİSEL KORUYUCU DONANIM (KKD): Çalışanı, yürütülen işten kaynaklanan, sağlık ve güvenliği etkileyen bir veya birden fazla riske karşı koruyan, çalışan tarafından giyilen, takılan veya tutulan tüm alet, araç, gereç ve cihazları,

KULLANIM KILAVUZU: Bir bilgisayar sistemi veya çevre cihazının tüm yeteneklerini doğru, yeterli ve tehlikesiz biçimde kullanmak için üretici tarafından yazılmış kitapçığı,

KULLANICI BİLGİ FORMU: Servis talebinde bulunan iç veya dış müşterilere ait kişi, kurum veya kuruluşun, adı, adresi, iletişim bilgileri ve muhasebe bilgileri gibi kimlik bilgilerinin kaydedildiği formu,

MULTİMETRE: Elektrik veya elektronikte; gerilim, akım, direnç vb. değerleri ölçmeyi sağlayan aleti,

ONARIM: İlgili makine, donanım, alet ya da sistemlerde meydana gelen arızaların tespit edilmesini ve giderilmesini ifade eden işlemler bütünü,

PIN: Elektronik donanımların üzerinde belirli bir dizilimdeki dişi veya erkek bağlantı uçlarından oluşan ve diğer donanım veya kabloların bağlantı yapmasını sağlayan, veri ve/veya güç ileten bakır veya alüminyum malzemeden yapılmış arabirimleri,

POST (POWER-ON SELF TEST) KART: Başlama anında sınıma kartı; bilgisayarın başlaması sürecinde sistemin PCI, PCI Express veya mini PCI veri yoluna gönderdiği kodları okuyan cihazı,

RİSK: Tehlikeli bir olayın meydana gelme olasılığı ile sonuçlarının bileşimini,

SERVİS FORMU: Müşterinin servis talebine ait bilgilerinin, şikâyet nedeninin, ilk belirtilerin, analiz sonucu arıza tespitlerinin ve servis sürecinde yapılanların yazıldığı formu,

STATİK ELEKTRİK: Belirli bazı nedenlerle meydana gelen, durağan olan ve bir işe yaramayan, zaman zaman arklar şeklinde boşalan elektriği,

TAŞINABİLİR BİLGİSAYAR TÜRLERİ: Merkezi işlem birimi, bellek, depolama aygıtı, dahili ekran ve batarya gibi temel bilgisayar donanımlarına sahip, bir işletim sistemi ile çalışan (cep telefonları hariç) notebook, netbook, tablet ve benzeri bilgisayar türlerini,

TEHLİKE: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, çalışanı veya işyerini etkileyebilecek, zarar veya hasar verme potansiyelini,

TOLERANS: Bir ölçüyle ilgili kabul edilebilir sınır değerlerini,

TOPRAKLAMA: Gerilim altında olmayan bütün tesisat kısımlarının, uygun iletkenlerle toprak kitlesi içerisine yerleştirilmiş bir iletken cisme (elektrot) bağlanmasını,

ULUSAL MESLEK STANDARDI: Bir mesleğin başarı ile icra edilebilmesi için, Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) tarafından kabul edilen, gerekli bilgi, beceri, tavır ve tutumların neler olduğunu gösteren asgari normları,

USB (UNIVERSAL SERIAL BUS): Evrensel seri yolu; bilgisayar ve telekomünikasyon endüstrisinde geliştirilmiş, seri iletişim standartlarında bir bağlantıyı,

UZAY MONTAJI: Genellikle test amaçlı olarak, bilgisayar bileşenlerinin kasa kullanılmadan masa üzerinde birleştirilmesini,

YAZILIM: Bilgisayar sistemini oluşturan harici ve dâhili donanım birimlerinin yönetimini ve kullanıcıların işlerini yapmak için gerekli olan programları,

YEDEK ALMAK: Bir dosyanın ya da sistemin o anki halini, kullanılan etkin disk alanı dışında bir yere kopyalamayı, ifade eder.

ARAÇ, GEREÇ VE EKİPMANLAR

Bu meslek elemanlarının kullandığı Araç, Gereç ve Ekipman listesine [buradan](#) ulaşabilirsiniz.